

Quiz: Wie krijgt zijn zin?

Korte omschrijving werkvorm

In deze werkvorm legt u plannen uit het regeerakkoord aan de leerlingen voor. De leerlingen moeten in de eerste ronde steeds kiezen welke coalitiepartij zij denken dat het meest blij is met een bepaalde maatregel. In de tweede ronde kiezen leerlingen welke partij zij denken dat de meeste moeite heeft met een bepaalde maatregel, oftewel: wie heeft op dit punt het meest moeten 'toegeven'? Ze doen dat door naar een plek in het lokaal te lopen.

Leerdoelen

- Leerlingen kennen een aantal inhoudelijke verschillen en overeenkomsten tussen de verkiezingsprogramma's van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie.
- Leerlingen begrijpen dat het samenwerken in een coalitie een kwestie is van geven en nemen.

Bronnen

- [Regeerakkoord](#)
- [Verkiezingsprogramma VVD](#)
- [Verkiezingsprogramma CDA](#)
- [Verkiezingsprogramma D66](#)
- [Verkiezingsprogramma ChristenUnie](#)
- <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/2017/regeerakkoord/>
- <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/Keuzes-in-Kaart-2018-2021.pdf>

Duur

30 minuten

Handleiding

1. Markeer vier plekken in het lokaal. Bijvoorbeeld aan de linkerkant vooraan in het lokaal D66, aan de rechterkant vooraan in het lokaal de VVD, aan de linkerkant achterin het lokaal de ChristenUnie en aan de rechterkant achterin het lokaal het CDA.
2. Vertel de leerlingen dat u acht voorstellen uit het regeerakkoord gaat voorleggen. De leerlingen moeten bedenken welke politieke partij het meest blij zal zijn met het betreffende plan uit het regeerakkoord.
3. Start ronde 1. Lees steeds één plan (zie de bijlage) voor en vraag de leerlingen om een keuze te maken tussen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie. Laat ze naar de gekozen hoek lopen. Wie zou dit plan in hebben gebracht bij de formatieonderhandelingen?
4. Nadat ze een keuze gemaakt hebben, lopen de leerlingen naar de plek in het lokaal die hoort bij de politieke partij (VVD, CDA, D66 en ChristenUnie) die volgens hen de bron is van het genoemde voorstel.
5. Vraag vervolgens steeds aan enkele leerlingen waarom ze staan waar ze staan. Als meerdere partijen een bepaalde maatregel in het verkiezingsprogramma hadden staan en de leerlingen staan slechts bij één partij, vraag dan welke partij zij denken dat ook blij zal zijn met de betreffende maatregel.
6. Start ronde 2. De leerlingen kiezen welke partij naar hun idee het meeste 'pijn' heeft van een bepaald plan in het regeerakkoord. Oftewel, welke partij heeft bij een bepaald plan heeft meest 'moeten inleveren' tijdens de onderhandelingen? Dit doet u voor vier plannen, namelijk de plannen 9 t/m 12 in de bijlage.

Tip:

Bespreek vooraf met leerlingen het assenstelsel: het fictieve schema waarin politieke partijen geplaatst worden op de assen 'links-rechts' en 'progressief-conservatief'. Het is voor leerlingen vervolgens makkelijker om de maatregelen uit het regeerakkoord te koppelen aan partijen.

Bijlage: Plannen

Hieronder staan de plannen die u aan uw leerlingen voorlegt. Nadat u het plan aan de leerlingen hebt voorgelegd, laat u hen een keuze maken. Hoort het plan het meest bij de VVD, het CDA, D66 of de ChristenUnie? De leerlingen lopen naar de gemarkeerde hoek van de gekozen partij. Nadat u enkele leerlingen om een toelichting hebt gevraagd, kunt u aangeven wat partijen in hun verkiezingsprogramma hadden staan en wat dus het 'juiste' antwoord is.

1. Het Wilhelmus wordt een verplicht onderdeel van het onderwijsmateriaal.

- Hier heeft vooral het CDA op aangedrongen.
- Ze voerden hier flink campagne voor voorafgaand aan de verkiezingen.

2. Extra geld voor onderwijs.

- Hier zal vooral D66 blij mee zijn.
- D66 schreef in het verkiezingsprogramma dat de partij wilde investeren in het onderwijs en dan vooral in het primair en voortgezet onderwijs. De klassen moesten kleiner in het primair onderwijs en de lestaak van leraren moet zowel in het basisonderwijs als het middelbaar onderwijs kleiner worden.
- Ook andere partijen wilden meer geld voor het onderwijs, maar D66 wilde veruit het meeste geld vrijmaken. D66 wilde 3,8 miljard euro investeren in het onderwijs. De ChristenUnie wilde 0,6 miljard euro vrijmaken, CDA 0,2 miljard euro en de VVD 0,1 miljard euro.

3. Er moet meer geld naar ontwikkelingssamenwerking.

- Hier zijn vooral de ChristenUnie en D66 heel blij mee.
- De ChristenUnie wilde 1 miljard euro meer uittrekken voor ontwikkelingssamenwerking en D66 800 miljoen euro.
- Het CDA wilde 200 miljoen euro extra uittrekken voor ontwikkelingssamenwerking, maar alleen voor opvang in de regio. De VVD wilde juist bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking.

4. Er wordt sterk geïnvesteerd in politie en krijgsmacht.

- Hier heeft het CDA op aangedrongen.
- In het verkiezingsprogramma van het CDA stond: 'We willen investeren in politie, justitie en de rechterlijke macht. De capaciteit van de politie moet op orde gebracht worden.' En: 'Investeren in Defensie is geen keuze, maar een noodzaak'.
- Ook andere partijen wilden meer investeren in politie en defensie, maar het CDA het meest. Het CDA wilde in veiligheid en defensie samen 2,5 miljard euro investeren, de ChristenUnie 2,1 miljard euro, de VVD 1,7 miljard euro en D66 0,8 miljard euro.

5. De winstbelasting voor bedrijven gaat met 3 miljard omlaag.

- Hier heeft de VVD op aangedrongen.
- Het idee is dat Nederland zo aantrekkelijk blijft voor bedrijven.

6. De gekozen burgemeester.

- Hier heeft D66 op aangedrongen.
- D66 is al sinds zijn oprichting in 1966 voorstander van de gekozen burgemeester. Nu lijkt het er eindelijk van te komen.

7. Invoering van de ‘burgerdienst’. Dit houdt in dat jongeren (vrijwillig) een burgerdienst vervullen en daarmee voorrang krijgen op een baan bij de overheid.

- Hier zijn vooral de ChristenUnie en het CDA blij mee.
- De ChristenUnie schreef in het verkiezingsprogramma van de partij: ‘Een samenleving van “wij met en voor elkaar” is volgens de ChristenUnie gebaat bij de invoering van een maatschappelijke dienstplicht: een samenlevingsbijdrage van een half jaar. Het ontwikkelen van sociale competenties, actief burgerschap en een houding van dienstbaarheid staan centraal bij de dienstplicht.’
- Het CDA schreef hierover in het eigen verkiezingsprogramma: ‘Juist omdat het belang van een sterke samenleving geen vanzelfsprekendheid meer is, willen wij een extra inzet om jongeren actief te betrekken bij de samenleving. Daarom willen we toe naar een nieuwe maatschappelijke dienstplicht. Dat kan bij Defensie, maar ook in de zorg, bij de politie of andere maatschappelijke organisaties.’

8. Behouden van migratiedeals, zoals met Turkije.

- Hier is vooral VVD blij mee.
- De VVD ziet de migratiestromen het liefst verder beperkt. De VVD is daarom blij dat in het regeerakkoord is komen te staan dat de Europese migratiedeals zoals die met Turkije - die opvang in de regio moeten bevorderen – worden voortgezet.

Hieronder staan vier plannen die u aan uw leerlingen voorlegt, waarbij de leerlingen steeds kiezen welke partij(en) op dat betreffende punt het meest heeft moeten ‘inleveren’ in de onderhandelingen. Geef vervolgens steeds aan wat het juiste antwoord is.

9. De hypotheekrenteaftrek gaat omlaag. Mensen met een eigen huis krijgen dus minder belastingvoordeel.

De VVD wilde geen nieuwe beperkingen van de hypotheekrenteaftrek. Toch gaat dat nu gebeuren.

Hypotheekrenteaftrek is een belastingmaatregel die ervoor zorgt dat woningbezitters de hypotheekrente die ze betalen onder bepaalde voorwaarde volledig mogen aftrekken van de inkomstenbelasting. Voor veel mensen betekenen de plannen voor de woningmarkt dat er per saldo weinig overblijft van de belastingverlaging die ingevoerd gaat worden.

10. Er komt geen ruimer Kinderpardon.

Dat het Kinderpardon er niet komt, is vooral voor de ChristenUnie een pijnpunt. De ChristenUnie wil dat langdurig in Nederland verblijvende kinderen – onder voorwaarden – in aanmerking kunnen komen voor een verblijfsvergunning. Dat het daar niet van komt, is een concessie van de ChristenUnie. Ook D66 vindt dit jammer.

11. Er vindt geen verruiming van de wetgeving rondom euthanasie (=hulp bij zelfdoding) plaats.

D66 had dit graag gewild, maar krijgt hierin niet zijn zin. D66 wilde graag dat ouderen van 75 jaar of ouder die niet meer willen leven, hulp konden krijgen bij zelfdoding. De ChristenUnie wilde dit niet en is dus juist blij met deze uitkomst in het regeerakkoord.

12. Er komen wietplantages onder toezicht van de overheid. Tien gemeenten mogen de komende tijd experimenteren met het legaliseren van wiet.

Vooraf het CDA heeft hier een concessie moeten doen. De partij is fel tegen legalisering van softdrugs.